

UCHWAŁA NR XXIV/482/16

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 27 kwietnia 2016 r.

w sprawie Miejskiego Programu „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 - 2021

Na podstawie art. 18 ust.1 w związku z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust.1 pkt.19 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015r. poz. 1515 z późn. zm.), po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi w trybie art. 5 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. (Dz. U. z 2016r. poz. 239).

**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

- § 1. Przyjąć Miejski Program „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 – 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Zobowiązuje się Prezydenta Miasta Katowice do składania Radzie Miasta Katowice rocznych sprawozdań z realizacji programu w terminie do 30 kwietnia następnego roku.
- § 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/482/16
Rady Miasta Katowice
z dnia 27 kwietnia 2016 r.

**MIEJSKI PROGRAM
„KATOWICKI SENIOR
W MIEŚCIE”
NA LATA 2016 - 2021**

Spis treści:

	Nr str.
Wstęp i diagnoza potrzeb oraz analiza sytuacji demograficznej miasta Katowice	3 - 5
Rozdział I. „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 – 2021. Założenia Programu	6 10
Rozdział II. Kontynuacja zadań realizowanych przez miasto Katowice na rzecz seniorów	10 -15
Rozdział III. Udział katowickich instytucji kultury w działaniach na rzecz seniorów	15 - 21
Rozdział IV. Udział Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w działaniach na rzecz seniorów	21 - 23
Rozdział V. Udział Uniwersytetów III Wieku	23
Rozdział VI. Źródła finansowania Programu	23 - 25
Rozdział VII. Realizatorzy Programu	25
Rozdział VIII. Sprawozdawczość z realizacji Programu	25 - 26
Podsumowanie	26

Wstęp i diagnoza potrzeb oraz analiza sytuacji demograficznej miasta Katowice.

Określenia dotyczące starości są bardzo różnorodne, mówi się, że starość to jesień życia, druga młodość, złoty wiek lub po prostu trzeci wiek życia. Starzejemy się wszyscy od momentu narodzin. Dla każdego z nas proces starzenia się jest nieunikniony. Jest to niełatwy etap rozwojowy człowieka ze względu na towarzyszące mu zjawiska, takie jak pogarszanie stanu zdrowia, sprawności fizycznej, utrudnienia komunikacyjne, mniejsza zdolność przystosowywania się do zmian, przejście na emeryturę, zmiana ról społecznych.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia, czyli wiek emerytalny ustalony na podstawie daty urodzenia. Trudno jednoznacznie zdefiniować pojęcie starości, najczęściej określana jest jako stan będący efektem starzenia się, ostatnim okresem życia u ludzi.

Starość ma przede wszystkim wymiar biologiczny (fizjologiczny), lecz także poznawczy, emocjonalny i społeczny.

Zgodnie z definicją, jaką podaje Wikipedia, istnieje starość w znaczeniu społecznym oraz w znaczeniu medycznym.

Pojęcie starości w znaczeniu społecznym ulegało zmianom na przestrzeni wieków. W czasach prehistorycznych ludzie dożywali 30 – 35 lat. W starożytności człowiek 35 – 40 letni był uważany za człowieka starego. Średnia długość życia, a co za tym idzie „granica” starości na świecie, stopniowo wydłużyła się począwszy od XVIII wieku, wraz z poprawą warunków życia, rozwojem medycyny oraz upowszechnieniem takich wynalazków jak np. kanalizacja, które podwyższały poziom higieny oraz wynalezieniem szczepionek, które zapobiegały chorobom. Zwiększenie długości życia skutkowało pojawieniem się dziadków, co zwiększało szansę przeżycia młodych osobników, było skorelowane z rozwojem relacji społecznych i przekazywaniem doświadczeń. W kulturach na całym świecie ludzie w podeszłym wieku byli zwykle obdarzani dużym szacunkiem – niekiedy nawet czią – jako ludzie bardziej doświadczeni i mądrzejsi.

Z punktu widzenia medycznego starość określana jest jako ogół zmian biologicznych zachodzących w ciele człowieka (głównie zużycie narządów i zmniejszona regeneracja komórek) w wieku starszym (tzw. trzeci wiek), czyli po 60 – 65 roku życia.

W okresie starości ustaje intensywne odbudowywanie komórek, organizm jest mniej odporny na choroby, a układ nerwowy jest mniej aktywny. Tkanki ludzkie stają się odwodnione i mniej elastyczne, ulegają atrofii.

Dożywanie sędziwego wieku wiąże się ze znacznym rozwojem medycyny. Jednakże wydłużanie życia u ludzi prowadzi do pojawiania się w strukturze społeczeństwa znacznego odsetka osób nie będących samodzielnymi ze względu na np. zaburzenia układu nerwowego związanego z chorobą Alzheimera, której objawami są m.in. zaburzenia pamięci, zachowania i osobowości.¹

Najnowsze badania pokazują wyraźnie, że sytuacja osób starszych zależna jest od fazy starości, w której się znajdują. Umowny podział starości na III wiek oraz IV wiek (odpowiednio: 65-79 lat oraz 80 lat i więcej) ma zastosowanie nie tylko do diagnozowania sytuacji życiowej i zdrowotnej tej populacji, lecz także do formułowania zadań polityki publicznej wobec starości i starzenia się społeczeństw.²

Początek XXI wieku to okres, który charakteryzuje się znacznym wzrostem liczby osób starszych. Społeczeństwo starzeje się, przybywa ludzi starych.

Według danych na koniec 2015 rok w Katowicach mieszka 70 675 osób w wieku senioralnym, co stanowi ponad 24 % ogółu mieszkańców.

W mieście, podobnie jak w całym kraju, w związku z procesem starzenia się społeczeństwa daje się zauważyć w strukturze społecznej stały wzrost udziału osób w wieku powyżej 60 roku życia.

¹Wikipedia, 25.01.2016

²Mossakowska M. Więcek, A. Błędkowski (red.) (2012). Aspekty medyczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne starzenia się ludzi w Polsce. Poznań: Termedia, Wydawnictwa Medyczne

Poniższe dane wskazują na zwiększającą się z roku na rok liczbę osób w wieku senioralnym.

Rok	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba mieszkańców ogółem*	306 387	303 206	300 360	296 506	293 351	289 151
Ogółem: liczba osób w wieku emerytalnym *	60 808	61 496	62 617	63 822	65 164	70 675
W tym: liczba kobiet w wieku emerytalnym	41 423	42 213	43 165	43 851	44 711	47 997
W tym: liczba mężczyzn w wieku emerytalnym	19 385	19 283	19 549	19 971	20 453	22 678

* Opracowano na podstawie bazy ewidencji ludności miasta Katowice i dotyczą osób zameldowanych w Katowicach na pobyt stały lub czasowy – dane podane przez Urząd Miasta Katowice Wydział Spraw Obywatelskich.

Wzrasta również populacja osób w wieku 70 plus:

Rok	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba mieszkańców w wieku 71 - 80 lat*	23 479	23 990	24 614	24 970	25 236	25 312
Liczba mieszkańców w wieku 81 lat i więcej*	9 752	10 371	10 863	11 277	11 704	12 093

* Opracowano na podstawie bazy ewidencji ludności miasta Katowice i dotyczą osób zameldowanych w Katowicach na pobyt stały lub czasowy – dane podane przez Urząd Miasta Katowice Wydział Spraw Obywatelskich.

Zebrane dane wskazują, że ludność zamieszkująca Katowice jest populacją demograficznie starą.

Katowice podzielone są od 29 września 1997 roku na 22 dzielnice.

W siedmiu dzielnicach Katowic mamy do czynienia z młodą jeszcze strukturą ludności, gdzie proporcje pomiędzy kategorią osób w wieku przedprodukcyjnym i osób w wieku poprodukcyjnym wskazują przewagę tych pierwszych, pomimo że odsetek osób starszych przekroczył 14,0% ogółu ludności na tym obszarze. Należą do nich następujące dzielnice: Załęże, Bogucice, Szopienice-Burowiec, Dąbrówka Mała, Zarzecze, Kostuchna i Podlesie. Trzy ostatnie to najmłodsze pod względem demograficznym obszary Katowic.

Dwie dzielnice Katowic prezentują model zastoju, tj. takie, w którym liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym jest wyrównana. Są to: Osiedle Witosa i Giszowiec.

W pozostałych trzynastu dzielnicach Katowic występuje model regresywny - o różnych fazach demograficznego starzenia się. Dzielnice o regresywnej strukturze ludności stanowią 59,0% wszystkich dzielnic Katowic i są to: Śródmieście (gdzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym stanowi 21,8%), Załęska Hałda-Brynów (20,0%), Zawodzie (18,4%), Osiedle Paderewskiego-Muchowiec (22,7%), Brynów-Zgrzebniocka (29,2%), Ligota-Panewniki (18,6%), Osiedle Tysiąclecia (27,2%), Dąb (27,0%), Welnowiec-Józefowiec (22,4%), Koszutka (32,5%), Nikiszowiec-Janów (27,6%), Murcki (19,0%), Ochojec-Piotrowice (18,4%).

Osoby starsze w porównaniu z pozostałą częścią społeczeństwa są najbardziej narażone na marginalizację, czego przykładem może być stopniowe wykluczanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego. Grupa ta narażona jest również na marginalizację w pozarodzinnych kontaktach społecznych, w życiu politycznym czy w korzystaniu z dóbr kultury masowej. Osoby starsze często nie mają odpowiedniego wsparcia ze strony rodziny w związku z czym czują się osamotnione. Ludzie starsi posiadają atuty oraz potencjał, który należy w nich odkrywać nawet przed nimi samymi, jak również przed społeczeństwem.

Trudności zdrowotne, izolacja od środowiska czy samotność potrafią rodzić w nich przekonanie o niższej wartości, a nawet poczucie, że stają się ciężarem dla otoczenia. Natomiast z biegiem lat wiedza i doświadczenie ludzi starszych są na tyle duże, że mogą oni z łatwością przyjąć i zrealizować nowe wyzwania.

Niezależność seniorów oznacza zapewnienie:

- wolnego wyboru sposobu życia, tak długo jak to będzie możliwe w środowisku zamieszkania,
- wspieranie samodzielności,
- dostępu do aktywności społecznej,
- dostępu do usług i poradnictwa różnego rodzaju.

Niezbędne jest także zadbanie o rekreację, edukację, profilaktykę zdrowotną, programy socjalne stabilizujące bezpieczeństwo, w tym również bezpieczeństwo socjalne, pomoc mieszkaniową, organizację placówek wsparcia dziennego.

Wskazane jest również zachęcanie społeczności miasta do integracji międzypokoleniowej, włączanie osób starszych w życie społeczne, animowanie grup wsparcia i rozwoju osobistego, rozwijanie ruchu samopomocy, rozwijanie świadomości społecznej mieszkańców miasta na temat tego etapu życia.

W pierwszym rzędzie oznacza to:

- szeroko rozumiane poczucie bezpieczeństwa (socjalne, zdrowotne, fizyczne, prawne i konsumenckie),
- szansę nabywania niezbędnych we współczesnym świecie kompetencji, rozwijania zainteresowań oraz kreatywności,
- możliwość integracji w wymiarze zarówno wewnątrz- jak i międzypokoleniowym.

Kolejny etap to pełna partycypacja w sferze obywatelskiej i aktywność społeczna.

Jednym z ważnych celów polityki senioralnej jest wydłużenie aktywności zawodowej oraz samodzielnego i niezależnego życia osób w podeszłym wieku. Wszystko to ma prowadzić do zwiększenia samodzielności i uniezależnienia się od innych osób. Założenia te wpisują się w działania realizowane na rzecz osób starszych w mieście Katowice oraz w „Miejską strategię rozwiązywania problemów społecznych”.

Projekt „Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020” zakłada, że jego realizacja powinna możliwie szybko doprowadzić do tego, aby osoby starsze poczuły się pełnoprawną grupą społeczną. Ma to zapobiec pojawiającemu się wykluczeniu społecznemu. Kluczowe obszary działań w zakresie polityki senioralnej to: zdrowie i samodzielność, aktywność zawodowa, aktywność edukacyjna, społeczna i kulturalna, srebrna gospodarka oraz relacje międzypokoleniowe.

Rozdział I. „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 – 2021. Założenia Programu.

1. Adresaci programu.

Adresatami programu są seniorzy miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia.

2. Wizja przyszłości.

„Seniorzy Katowic są pełnosprawną i zintegrowaną międzypokoleniowo grupą społeczną, cieszącą się poczuciem bezpieczeństwa, korzystającą z dostępnych możliwości nabywania niezbędnych kompetencji, rozwijania zainteresowań oraz kreatywności, uczestniczącą w sferze obywatelskiej i społecznej”³.

3. Cel główny programu.

Głównym celem programu jest podniesienie oraz poprawa jakości życia mieszkańców miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia, poprzez zapewnienie tym osobom dostępu do odpowiednich form wsparcia.

4. Cele szczegółowe programu:

Cel 1. Przygotowanie do okresu własnej starości pod względem wiedzy na temat zmian fizycznych i psychicznych zachodzących podczas procesów starzenia się oraz konsekwencji określonych zachowań.

Kierunki i sposoby działania:

- edukacja społeczeństwa na temat procesów starzenia i jego konsekwencji,
- uwrażliwienie opinii publicznej na problemy starości i niesamodzielności,
- przywrócenie naturalnego charakteru pojęcia „starość” jako ostatniej fazy życia człowieka.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 2. Zmiana stylu życia w sferze zdrowia psychicznego, aktywności intelektualnej, odżywiania, rytmu dnia, rekreacji, higieny ciała i unikania zachowań ryzykownych pod względem zdrowotnym.

Kierunki i sposoby działania:

- prowadzenie i rozwijanie sieci klubów seniora w mieście Katowice,
- realizacja programu z zakresu polityki społecznej „Aktywni Seniorzy”,
- kawiarenka dla seniora „Kawa za złotówkę”,
- inicjowanie i wspieranie zajęć rekreacji ruchowej dla seniorów, w tym imprez sportowych dla aktywnych seniorów,
- działania na rzecz integracji międzypokoleniowej seniorów,
- wspieranie aktywności artystycznej seniorów – organizacja przeglądu artystycznego seniorów,
- dzień aktywnego seniora – organizacja corocznej imprezy integracyjnej dla seniorów miasta Katowice,
- opracowanie i rozpowszechnienie „Informatora dla seniorów”,
- rozwój efektywnej edukacji prozdrowotnej we wszystkich okresach życia człowieka – promowanie zdrowego stylu życia w każdym wieku,
- popularyzacja i rozwój oferty edukacyjnej w zakresie prawidłowego żywienia dostosowanego do zmieniającego się organizmu osoby starszej,

³ Wizja przyszłości sformułowana przez Radę Seniorów Miasta Katowice

- popularyzacja i rozwój oferty edukacyjnej w zakresie profilaktyki typowych chorób wieku starszego,
- uwzględnienie w edukacji prozdrowotnej zagadnień zdrowia psychicznego, rozumienia procesów zachodzących w psychice osoby starzejącej się, rekrutowanie uczestników edukacji prozdrowotnej wśród szerszej grupy osób starszych, w tym osób o niższym dochodzie, niepełnosprawnych, biernych społecznie,
- organizacja spotkań grupowych sprzyjających powstawaniu więzi międzyludzkich i poprawie zdrowia psychicznego,
- rozszerzenie oferty dydaktycznej dla osób pracujących w kontakcie z osobami starszymi o kwestie promocji zdrowia i aktywnego starzenia,
- uwzględnianie specyfiki potrzeb osób starszych w planowaniu i realizacji edukacji prozdrowotnej i rekreacji – zarówno pod względem samych treści, jak i oferowanych form i metod organizacyjnych,
- edukacja pracowników ochrony zdrowia w zakresie potrzeb z zakresu aktywności fizycznej, diety i zdrowego stylu życia,
- opracowanie i wdrożenie programów w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia, związanych z przeciwdziałaniem chorobom stanowiącym istotną przyczynę zmniejszonej aktywności zawodowej.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 3. Poprawa kondycji fizycznej i zwiększenie aktywności fizycznej seniorów.

Kierunki i sposoby działania:

- zwiększenie dostępności istniejących obiektów sportowych dla osób starszych, rozwój otoczenia przyjaznego dla aktywności fizycznej seniorów w miejscu zamieszkania, w miejscu pracy, w miejscach użyteczności publicznej (np. parki, osiedla mieszkaniowe),
- promowanie inicjatyw dotyczących aktywności fizycznej wśród osób starszych prowadzących siedzący tryb życia,
- rozwijanie i wspieranie systemu zorganizowanych zajęć aktywności fizycznej dla osób dorosłych i starszych.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej oraz Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 4. Dostosowanie usług społecznych do potrzeb oraz możliwości osób starszych.

Kierunki i sposoby działania:

- planowanie i organizowanie usług społecznych (w tym zdrowotnych, a także edukacyjnych, kulturalnych, transportowych i rekreacyjnych) z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i dostosowanie ich do zainteresowań oraz możliwości osób starszych,
- likwidowanie barier architektonicznych i transportowych utrudniających mobilność i aktywność osobom starszym, dzięki temu umożliwianie korzystania z dostępnych usług społecznych,
- umożliwienie osobom starszym korzystania z pomocy asystentów świadczących usługi społeczne w domu i poza domem,
- przyznawanie certyfikatów „Miejsce przyjazne seniorom”.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 5. Zapewnienie odpowiedniej opieki nad osobami o ograniczonej samodzielności poprzez rozwój usług opiekuńczych.

Kierunki i sposoby działania:

- poprawa dostępu do usług opiekuńczych, co pozwoli osobom starszym i/lub o ograniczonej samodzielności, jak najdłużej pozostać we własnym środowisku,
- tworzenie warunków do zwiększenia różnorodności form opieki nad seniorami: dzienne domy pomocy, opiekunowie dzienni, zorganizowana pomoc sąsiedzka, wspieranie rozwoju form samopomocowych, wolontariatu i innych,
- lepsze dostosowanie obecnie dostępnych usług do potrzeb osób starszych, jak również rozwój nowych rozwiązań,
- zapewnienie wsparcia osobom starszym mieszkającym w jednoosobowych gospodarstwach domowych,
- identyfikacja osób potrzebujących wsparcia i opieki w mieście,
- systematyczny monitoring potrzeb w zakresie pomocy i opieki dla osób starszych oraz koordynowanie opieki we współpracy z lekarzem, pielęgniarką rodzinną i innymi podmiotami,
- poprawa jakości świadczonych usług opiekuńczych (w tym pielęgnacyjnych) dla osób starszych,
- stworzenie systemu informowania i edukowania opiekunów o problemach związanych z opieką nad osobą starszą i sposobami radzenia sobie wraz z przekazywaniem wiedzy i doświadczeń od innych,
- umożliwienie edukacji, szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń dla opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami starszymi (rodzina, pomoc sąsiedzka, wolontariusze),
- wprowadzenie rejestru, kwalifikowania, potwierdzenia umiejętności i kompetencji oraz udzielanie certyfikatów dla opiekunów formalnych i nieformalnych,
- poprawa dostępności informacji na temat usług opiekuńczych.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 6. Stworzenie systemów wsparcia dla opiekunów nieformalnych, w szczególności na poziomie lokalnym.

Kierunki i sposoby działania:

- wsparcie rodziny i opiekunów nieformalnych,
- stworzenie szerokiego dostępu do informacji o możliwościach wsparcia dla opiekunów oraz na temat możliwości poprawy jakości opieki przez opiekunów nieformalnych,
- umożliwienie opieki długo- i krótkoterminowej nad osobą starszą, na przykład w przypadku hospitalizacji opiekuna lub opieki wytechnieniowej,
- organizacja grupy wsparcia dla rodzin, które opiekują się osobami starszymi i niepełnosprawnymi (choroba Alzheimera, Parkinsona itp.),
- zapewnienie telefonu zaufania w sferze wsparcia osób w wieku senioralnym oraz rodzin sprawujących stałą, codzienną opiekę nad osobami starszymi i schorowanymi,
- organizacja jednego Punktu Informacji dla Seniorów w Katowicach, gdzie będzie można zasięgnąć kompleksowej informacji na temat wsparcia osób w wieku senioralnym,
- poszerzenie kanałów informacji o ofercie miasta Katowice, organizacji pozarządowych, skierowanej dla seniorów,
- kampanie promujące uprawnienia osób starszych,
- rozwój wolontariatu opiekuńczego (w tym w sąsiedztwie, w środowisku lokalnym),
- promocja i rozwój wolontariatu seniorów dla seniorów.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie stosowanym wobec nich nadużyciom.

Kierunki i sposoby działania:

- zwiększenie świadomości osób starszych na temat sytuacji przemocy oraz o instytucjach, do których można się zwrócić w sytuacji doświadczania przemocy,
- zwiększenie świadomości zjawiska przemocy wśród osób z otoczenia, aby sygnalizowały (z zachowaniem poufności) niepokojące oznaki mogące świadczyć o występowaniu jakiegokolwiek przemocy,
- wprowadzenie w instytucjach opieki i w jednostkach dostarczających usługi opiekuńcze procedury postępowania w przypadku wystąpienia przemocy oraz zaznajomienie pracowników z procedurami.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 8. Rozwój oferty edukacyjnej dla osób starszych w obszarach zgodnych z potrzebami.

Kierunki i sposoby działania:

- rozwijanie oferty edukacyjnej seniorów w zakresie profilaktyki zdrowotnej,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- uświadamianie konieczności aktywności fizycznej i przestrzegania prawidłowej diety, dostosowanych do wieku starszego,
- rozwój świadomości wśród seniorów w zakresie skutków niebezpiecznych zachowań (takich jak np. nałogi, nieprzestrzeganie zasad zdrowego odżywiania, narażenia na kontuzje i urazy).

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 9. Upowszechnianie edukacji obywatelskiej.

Kierunki i sposoby działania:

- rozwijanie oferty edukacyjnej dotyczącej aspektów formalno-prawnych oraz praktycznych reprezentowania interesu własnego środowiska i grupy społecznej,
- rozwijanie u osób starszych kompetencji społecznych i obywatelskich, w tym motywowanie do podejmowania aktywności obywatelskiej i wolontariatu,
- przygotowanie lokalnych liderów/animatorów aktywności obywatelskiej i wolontariatu.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe.

Cel 10. Upowszechnianie edukacji w zakresie nowych technologii.

Kierunki i sposoby działania:

- wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w celu umożliwienia seniorom i osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i możliwie pełnej aktywności społecznej,

- upowszechnianie korzyści z posiadania kompetencji cyfrowych oraz rozwiązań w ramach nowych technologii wśród seniorów.

Realizatorzy: organizacje pozarządowe.

Cel 11. Rozwój aktywności obywatelskiej osób starszych.

Kierunki i sposoby działania:

- współpraca i wspieranie działalności Rady Seniorów miasta Katowice,
- upowszechnianie zasady uczestnictwa seniorów w aktywności obywatelskiej,
- tworzenie warunków na poziomie lokalnym dla rozwoju dialogu i zaangażowania obywatelskiego wśród seniorów (w tym w ramach gminnych rad seniorów) oraz innych ciał dialogu społecznego,
- zapewnienie osobom starszym i ich rodzinom dostępu do informacji, porad prawnych, obywatelskich i konsumenckich, rzecznictwa interesów tej grupy, wsparcia psychologicznego i w postaci mediacji oraz rozwój kanałów informacyjnych i struktur poradnictwa i wsparcia.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, organizacje pozarządowe.

Rozdział II. Kontynuacja zadań realizowanych przez miasto Katowice na rzecz seniorów.

W ramach niniejszego Programu planowana jest kontynuacja dotychczasowych dobrych praktyk.

1. **„Siedemdziesiąt Plus” Miejski Program Pomocy dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych**, którego głównym celem jest podniesienie jakości życia osób po ukończeniu siedemdziesiątego roku życia.

Cele szczegółowe programu to wspomaganie realizacji potrzeb zdrowotnych, mieszkaniowych, socjalnych oraz ułatwianie udziału w życiu społecznym.

Zadania realizowane w ramach programu:

- 1) Zbudowanie modelu wielospecjalistycznej pomocy na rzecz ludzi starszych i niepełnosprawnych z udziałem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta.
- 2) Przygotowanie kadr służb miejskich do realizacji wielospecjalistycznego wsparcia i pomocy poprzez:
 - realizację szkoleń, warsztatów i konferencji,
 - systematyczną wielospecjalistyczną wymianę doświadczeń i pomysłów związanych z realizacją potrzeb ludzi po siedemdziesiątym roku życia.
- 3) Wspomaganie szczególnych potrzeb mieszkaniowych osób po siedemdziesiątym roku życia. Zakres działań pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w ramach tego zadania obejmuje:
 - systematyczne monitorowanie korzystania z dodatku mieszkaniowego przez seniorów,
 - obejmowanie świadczeniami z pomocy społecznej, przeznaczonymi na zaspokojenie niezbędnej potrzeby jaką są opłaty mieszkaniowe (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i polityką świadczeń),
 - rozeznawanie możliwości ewentualnej zamiany mieszkania za zgodą podopiecznego we współpracy z Komunalnym Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach i Wydziałem Budynków i Dróg Urzędu Miasta na takie, które wykorzystując środki własne

- i swoje uprawnienia jest on w stanie utrzymać, bądź na takie które jest przystosowane do jego indywidualnych potrzeb,
- w przypadku mieszkań zadłużonych podejmowanie kroków zmierzających do rozwiązania problemu zaległości, tj. występowanie z prośbą o umorzenie części bądź całości zadłużenia, w zależności od jego wysokości, z odpowiednim uzasadnieniem oraz propozycją działań zapobiegających powstawaniu kolejnych zaległości.
- 4) Realizacja działań przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zgodnie z opisanym katalogiem usług:
- a) Usługi opiekuńcze.
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania obejmują pomoc w realizacji codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.
 - b) Dienne Domy Pomocy Społecznej.
Dienne Domy Pomocy Społecznej są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina im takiej pomocy nie może zapewnić. Dienne Domy Pomocy Społecznej zapewniają swoim pensjonariuszom następujące rodzaje usług: pobyt w godz. od 8.00 do 16.00 od poniedziałku do piątku, całodzienne wyżywienie na miejscu, posiłki na wynos, usługi higieniczne (natrysk, usługi pralnicze), terapię zajęciową, trening umiejętności, ogólną rehabilitację ruchową, porady i wsparcie psychologiczne indywidualne oraz grupowe, zajęcia psychologa ze społecznością pensjonariuszy, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zebrania społeczności, imprezy organizowane na terenie i poza ośrodkiem wsparcia.
 - c) Mieszkania chronione.
Mieszkanie chronione ma za zadanie zapewnienie odpowiedniego wsparcia w środowisku i umożliwienie samodzielnego życia osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez dom pomocy społecznej, a usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub ze względu na warunki mieszkaniowe czy bytowe, są trudne do realizacji.
 - d) Domy Pomocy Społecznej.
Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze wspomagające i edukacyjne w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. Przeznaczony jest dla osób, które z powodu wieku choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku swojego zamieszkania nawet przy wsparciu w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Organizacja Domu Pomocy Społecznej oraz zakres i poziom usług uwzględnia w szczególności: wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, jak również stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. W Katowicach funkcjonują trzy domy pomocy społecznej: DPS „PRZYSTAŃ” przy ul. Adamskiego 22 dla osób przewlekle somatycznie chorych, DPS „ZACISZE” przy ul. Traktorzystów 42 dla osób w podeszłym wieku, DPS „Senior Residence” przy ul. Pijarskiej 4 (od 15.04.2014 r.) dla osób w podeszłym wieku - szczególnie dla osób chorych na demencję starczą i chorobę Alzheimera.
 - e) Rodzinny Dom Pomocy Społecznej

Zgodnie art.52 ust.1 ustawy o pomocy społecznej osoba wymagająca z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie pobytu w rodzinnym domu pomocy.

W ramach swojej działalności rodzinny dom zapewnia usługi bytowe: miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie w czystości, usługi opiekuńcze, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, niezbędną pomoc w załatwieniu spraw osobistych, a także kontakt z otoczeniem, pomoc w zakupie odzieży i obuwia oraz niezbędnych artykułów osobistego użytku.

Na terenie miasta działa Rodzinny Dom Pomocy przy ul. Krupińskiego 11.

f) Praca socjalna

Prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej i jest świadczeniem udzielanym bez wydawania decyzji administracyjnej, niezależnie od dochodu osoby lub rodziny.

Praca socjalna świadczona na rzecz osób starszych ma na celu: ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, a także inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobami wymagającymi takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa środowiskowego, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby osób starszych, rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących pomocy, skorzystanie przez osoby starsze z przysługujących im uprawnień np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, pomoc w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

5) Realizacja systemu wsparcia świadczeniami finansowymi w celu zaspokojenia codziennych potrzeb życiowych, który obejmuje:

- świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz w oparciu o przyjętą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach politykę świadczeń tj. zasiłki stałe, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznawane w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb socjalno-bytowych,
- zasiłek pielęgnacyjny wypłacany na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych dla osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, dla osób w stopniu umiarkowanym, których niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia oraz dla osób, które ukończyły 75 rok życia, w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- dodatki mieszkaniowe stanowiące wsparcie finansowe również dla osób starszych, których dochód własny nie pozwala na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, jaką jest utrzymanie mieszkania,
- pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych, wypłacaną ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, która obejmuje takie świadczenia jak:
 - dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego,
 - dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
 - dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
 - dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

6) Współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i innymi instytucjami miejskimi na rzecz realizacji celów i założeń programu poprzez:

- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
- aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym,
- budowanie lokalnych sieci wsparcia.

7) Profilaktyka i promocja zdrowia dla osób starszych.

W ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Miasta Katowice” organizowane i finansowane są programy profilaktyczne, których celem jest wczesne wykrywanie i zapobieganie wielu chorobom, w tym również szeroka oferta przeznaczona dla osób po 65 roku życia. Są to następujące programy profilaktyczne:

- Program profilaktyki zachorowań na grypę – „Słoneczna Jesień” - corocznie (ok. połowy września) organizowane są bezpłatne szczepienia przeciwko grypie dla mieszkańców Katowic w wieku powyżej 65 roku życia. Liczba szczepień jest ograniczona, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. Szczepienia są realizowane przez wybrane w otwartych konkursach ofert przychodnie rozlokowane w poszczególnych dzielnicach Katowic.
- Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku - w każdym roku realizowane są bezpłatne badania profilaktyczne dla mieszkańców Katowic w wieku 60, 61, 62, 75, 76, 77 oraz powyżej 85 lat. Wśród badań można wymienić m.in. badanie poziomu TSH, hemoglobiny glikowanej HbA1, cholesterolu czy też glukozy, a także testy sprawności pamięci oraz sprawności fizycznej. Wybrane w otwartych konkursach ofert praktyki lekarzy rodzinnych realizujące badania kwalifikują osoby, u których stwierdzono niesprawność ruchową do etapu rehabilitacyjnego, w ramach którego przeprowadzane są usprawniające zajęcia rehabilitacyjne.

8) Kawa dla Seniora.

W ramach współrealizacji programu Urząd Miasta Katowice zawiera porozumienia z właścicielami lokali gastronomicznych, którzy oferują sprzedaż kawy lub herbaty w cenie 1 zł dla seniorów - mieszkańców miasta Katowice.

Akcja Kawa dla Seniora ma zachęcać seniorów do wyjścia z domu i umożliwić im spędzenie czasu w miłej atmosferze przy filiżance kawy/herbaty w cenie przystępnej dla każdego seniora.

2. Program „Słonecznik – Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych”.

Adresatami programu są osoby starsze i niepełnosprawne wymagające wsparcia w formie usług opiekuńczych, które nie mają rodziny lub takie, których rodzina nie świadczy pomocy. Usługi wolontariatu realizowane są bezpośrednio w środowisku osoby zainteresowanej, wymagającej pomocy lub na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w ramach działalności Domu Noclegowego i Zespołu Pomocy Dzieciom i Rodzinie – placówek dla osób bezdomnych. Pomoc wolontariusza uzyskuje się bez potrzeby wystawiania decyzji administracyjnej.

3. Program „Radość Życia-Wszystko Mogę”.

Celem głównym programu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez ich aktywność. Jest to grupa otwarta. Bardzo ważnym elementem jest zwiększenie świadomości zdrowotnej i prowadzenie zdrowego stylu życia, zdobywanie nowej wiedzy i uzupełnianie już posiadanej na temat zdrowego żywienia, specjalnej diety, rehabilitacji, odpowiedniego wypoczynku itp. Dzięki udziałowi w zajęciach Uniwersytetu

Trzeciego Wieku czy nauce podstaw języka angielskiego na spotkaniach, seniorzy zaspakajają swoje potrzeby w zakresie samokształcenia, poznania środowiska, poszerzenia wiedzy, stymulacji psychicznej i fizycznej. Uczestnicy deklarują chęć zawierania nowych znajomości, chcą być dalej aktywni.

4. Miejski System Powiadamiania Ratunkowego „Sygnał życia”.

System kierowany jest do grupy osób niepełnosprawnych i starszych, które nie zawsze są w stanie porozumieć się z dyspozytorem przyjmującym zgłoszenia o zagrożeniu i przekazać podstawowe informacje przez telefon, niezbędne do udzielenia pomocy w sytuacji zagrożenia.

Miejski System Powiadamiania Ratunkowego wymaga od uczestnika posiadania telefonu komórkowego lub stacjonarnego z przyciskami, w którym zostanie zaprogramowany numer alarmowy. W sytuacji zagrożenia wystarczy naciśnięcie przycisku, a dyspozytor w Miejskim Centrum Ratownictwa uzyska informacje o konieczności udzielenia pomocy oraz dane osoby zgłaszającej.

W celu zarejestrowania się w bazie Systemu Powiadamiania Ratunkowego należy wypełnić ankietę (dostępną również w MOPS i u Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych), a następnie złożyć w Kancelarii Urzędu Miasta Katowice, ul. Rynek 1 w godzinach pracy Urzędu lub wysłać pocztą.

Pracownicy socjalni MOPS dotrą także bezpośrednio do miejsca zamieszkania osób starszych niepełnosprawnych, które mają problem z wypełnieniem ankiety lub jej złożeniem.

5. „Bezpieczna Przystań” - program profilaktyczno - edukacyjny.

Adresatami programu są mieszkańcy Katowic w grupie wiekowej „60+” i inne osoby zainteresowane przedmiotową problematyką.

Program „Bezpieczna Przystań” ma na celu ograniczenie liczby zdarzeń negatywnych, których ofiarami stają się osoby starsze. Prowadzone są zajęcia edukacyjne uświadamiające rodzaje zagrożeń, na jakie narażone są osoby starsze.

Ogólne cele programu:

- wzrost poczucia bezpieczeństwa i świadomości o zagrożeniach oraz spadek liczby zdarzeń kryminalnych, w których ofiarami stają się osoby starsze,
- poprawa i nabywanie umiejętności w radzeniu sobie przez seniorów w sytuacjach trudnych, stresujących lub zagrażających życiu,
- zintensyfikowanie działań w kierunku przeciwdziałania wykluczeniu poprzez integrację środowiskową osób starszych – tworzenie wspólnot i inicjatyw lokalnych.

6. Miejski Program pomocy dla rodzin z dziećmi - „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”.

Program ten adresowany jest do dziadków/babć z wnukami, w tym także do dziadków/babć pełniących funkcję rodzin zastępczych, mających pod swoją opieką wnuczeta w różnym wieku i na różnych etapach rozwoju psychospołecznego.

Cele programu:

- wzmacnianie funkcji rodzin i wspieranie ich w budowaniu więzi rodzinnych,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin,
- wspieranie dziadków/babć, będących rodzicami zastępczymi w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji i podnoszeniu kompetencji oraz umiejętności wychowawczych,
- zwiększanie dostępności do dóbr kultury, sportu, wypoczynku dla dziadków/babć i wnuków w rodzinach zastępczych, wielodzietnych i ubogich.

7. Program z zakresu polityki społecznej „Aktywni Seniorzy” wprowadzony uchwałą Nr XL/916/13 Rady Miasta Katowice z dnia 11 września 2013r.

Od 1 kwietnia 2014r. został uruchomiony program z zakresu polityki społecznej „Aktywni Seniorzy”, który skierowany jest do osób, które ukończyły 60 rok życia i są zameldowane

w Katowicach. Celem programu jest podniesienie aktywności i sprawności katowickich seniorów poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcenie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych. Każdemu seniorowi, który złoży wniosek o wydanie karty „Aktywnego Seniora” przysługują zniżki oraz rabaty udzielone przez samorządowe instytucje kultury, sportu, rekreacji i edukacji miasta Katowice oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą.

8. **Działalność Rady Seniorów miasta Katowice.**

Rada Miasta Katowice przyjęła uchwałę Nr XLIII/1018/13 w sprawie podjęcia inicjatywy powołania Rady Seniorów Miasta Katowice, a następnie w dniu 30 lipca 2014 roku podjęła uchwałę Nr LII/1229/14 w sprawie powołania Rady Seniorów miasta Katowice (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 8.08.2014r., poz. 4248).

Rada Seniorów miasta Katowice ma charakter opiniodawczy, doradczy i inicjatywny dla władz miasta.

Rozdział III. Udział katowickich instytucji kultury w działaniach na rzecz seniorów.

1. **Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”**

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- realizacja programu „Senior 60 +”,
- realizacja programu „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”

Uczestnictwo w ww. programach polega na udzielaniu 50% zniżki na bilety teatralne. Planuje się kontynuację tych działań w następnych latach.

Wzbogacenie oferty na rzecz seniorów :

- umożliwienie starszym widzom z dysfunkcją wzroku i słuchu odbioru spektakli teatralnych realizowanych w ŚTLiA „Ateneum”, poprzez udostępnienie sprzętu specjalistycznego (słuchawki bezprzewodowe na podczerwień), który Teatr, jako jedyny w okolicy, posiada na wyposażeniu.

Realizator: Śląski Teatr Lalki i Aktora „ATENEUM”.

2. **Galeria Sztuki Współczesnej BWA**

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- Warsztaty Ekspresji Twórczej: w ramach edukacji artystycznej odbywają się bezpłatne warsztaty ekspresji twórczej oraz panel dla seniorów. Głównym założeniem warsztatów jest zachęcenie do zwiększania samodzielnej aktywności twórczej. Działania, skorelowane z aktualną ekspozycją w Galerii BWA, przebiegają dwupłaszczyznowo, łącząc komplementarnie część merytoryczną z warsztatową. Stałym elementem zajęć jest prezentacja aktualnej wystawy wraz z prelekcją.
- Klub Sztuk Przy Galerii – warsztaty twórczej aktywności przeznaczone są dla seniorów, otwartych na nowe doświadczenia, chcących rozbudzić swoją kreatywność. Na spotkaniach uczestnicy zapoznają się z różnorodnymi technikami wytwarzania form artystycznych lub ich zdobienia, np. ceramika, kaligrafia, malowanie na jedwabiu, podstawy projektowania wnętrz, witraż, fotografia otworkowa, filcowanie, mozaika, decoupage, soutache, itp. Warsztaty są płatne.
- Do Sztuki Gotowi Start! - projekt edukacyjno-artystyczny , którego celem jest twórcza aktywizacja mieszkańców Katowic poprzez inicjowanie wydarzeń artystycznych w różnych zakątkach miasta. Formuła projektu jest podzielona na dwupłaszczyznowe, komplementarne działania: z jednej strony happeningi, performance, akcje przeprowadzane przez zaproszonych artystów, z drugiej: działania edukacyjno-animacyjne. Akcje mają na celu

wykreowanie kontrastujących z rzeczywistością sytuacji, które zmobilizują wyobraźnię, skłonią do zastanowienia się nad kluczowymi problemami: tożsamością, kulturą, ekologią, itp. Strona edukacyjno-animacyjna projektu obejmuje działaniami m.in. osoby starsze. Seniorzy są również zapraszani na warsztaty w ramach projektu.

Realizator: Galeria Sztuki Współczesnej BWA.

3. Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- koncert dla słuchaczy Uniwersytetu III wieku (500 słuchaczy),
- comiesięczne koncerty kameralne organizowane w Dziennym Domu Pomocy Społecznej nr 6 przy ul. Oblatów oraz w Bibliotece Filii nr 3 dla pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej nr 7 (odbiorcy- pensjonariusze ośrodków).

Koncerty te organizowane są na terenie Katowic m.in. w domach kultury, bibliotekach, muzeach, Polskim Radio, Sali koncertowej Akademii Muzycznej, Sali kameralnej NOSPR, katowickich kościołach. Wstęp na wszystkie koncerty kameralne „Silesii” jest bezpłatny.

Realizator: Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”.

4. Muzeum Historii Katowic

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- realizacja comiesięcznego cyklu spotkań oraz wykładów o różnej tematyce,
- realizacja wycieczki dla Seniorów w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura+60”.

Wzbogacenie oferty na rzecz seniorów:

- cykl koncertów muzyki dawnej - celem szczegółowym zadania jest dotarcie do seniorów z ofertą muzyki dawnej, umożliwienie odbioru kultury muzycznej osobom starszym, którym trudniej jest udać się na koncert w tradycyjnych salach koncertowych,
- cykl koncertów (m.in. zespołu „Extempore”) organizowanych wspólnie z Instytutem Muzyki i Tańca,
- oprowadzania kuratorskie realizowane w formie dostosowanej dla seniorów w celu dotarcia do osób starszych rzadziej uczestniczących w wernisażach,
- wykłady historyczne dla osób starszych.

Realizatorzy: Muzeum Historii Katowic we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Instytutem Muzyki i Tańca, Śląskim Centrum Wolności i Solidarności oraz katowickimi uczelniami wyższymi.

5. Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- coroczne imprezy skierowane do osób w wieku senealnym organizowane w związku ze świętami oraz dniami szczególnymi: Dzień Babci i Dziadka – imprezy o charakterze integrującym dziadków i wnuki,
- Światowy Dzień Chorego – imprezy przeprowadzane w ośrodkach dla osób niepełnosprawnych i w szpitalu, Międzynarodowy Dzień Osób Starszych – imprezy integracyjne organizowane w zakładach opiekuńczo-pielęgniacyjnych, Europejski Dzień Seniora – zajęcia integracyjne dla seniorów,
- cykliczne imprezy:
 - a) warsztaty umiejętności – spotkanie pań, miłośniczek szydełkowania, robótek na drutach, haftowania i innych technik (Filia nr 10),

- b) konwersatoria języka angielskiego – zajęcia prowadzone w godzinach dogodnych dla seniorów (Filie nr: 7, 12, 14, 16, 28 i 32),
- c) zajęcia z komputerem - „Klikam, surfuję, mailuję” – propozycja konsultacji dla osób starszych (Filia nr 3), „Seniorzy i Wirtualny Świat” – podstawy obsługi komputera dla seniorów (Filia nr 6), „Komputerowe Abecadło” – zajęcia komputerowe dla seniorów (Filia nr 7), „Kółko komputerowe dla seniorów” – zajęcia z obsługi komputera (Filia nr 13), „Nie taki komputer straszny...” – zajęcia internetowe dla seniorów (Filia nr 14), „Komputerowe ABC” – konsultacje komputerowe dla osób starszych (Filia nr 16), „Dojrzały Internet czyli nie tylko dzieci buszują w Sieci” – warsztaty komputerowe dla dorosłych (Filia nr 23), „OPAC - znamy, korzystamy – szkolenia dla seniorów” (Filie nr 24, nr 26), „Klub Komputerowy Myszka” – nauka korzystania z komputera, Internetu (Filia nr 32), „Klub Aktywnego Internauty – warsztaty dla seniorów z obsługi komputera” (Filia nr 15), „Warsztaty komputerowe dla dorosłych” – warsztaty z podstaw obsługi komputera (Filia nr 10),
- programy i projekty specjalne:
 - a) „Bezpieczn@ Przystań” – spotkania realizowane we współpracy z Komendą Miejską Policji (Filie nr: 3, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 36),
 - b) „Zdrowo-Sportowo” – cykl spotkań realizowanych w Filii nr 23, ul. Paderewskiego 65, we współpracy ze Stowarzyszeniem „Świat jest dla nas”, dla osób, które lubią aktywnie i twórczo spędzać czas wolny, rozwijać się, wzmacniać kondycję i poczucie własnej wartości,
 - c) „Senior 60+” – projekt umożliwiający seniorom skorzystanie z porad psychologicznych (Filia nr 7),
- usługi specjalne:
 - a) Filia nr 1 z Oddziałem Książki Mówionej przy ul. Ligonja 7 zajmuje się obsługą czytelników niewidomych i niedowidzących, którym udostępnia literaturę w formie nagrań na kasetach, płytach CD oraz w formie Czytaka; audiobooki można wypożyczać również w filiach nr: 1, 5 Mł, 9, 11, 13, 15, 25, 32, 33, 36,
 - b) osobom starszym, którym zły stan zdrowia lub niepełnosprawność nie pozwalają odwiedzić Biblioteki osobiście, książki i prasa dostarczane są do domu (usługa prowadzona we wszystkich placówkach), a w Filii nr 34, znajdującej się w Centralnym Szpitalu Klinicznym, książki dostarczane są do łóżka pacjenta.

Realizatorzy: Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach we współpracy z Komendą Miejską Policji oraz Stowarzyszeniem „Świat jest dla nas”.

6. Katowice - Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

- realizacja projektu Akademia Doświadczenia, którego celem jest aktywizacja seniorów z Katowic oraz budowanie pomostu łączącego katowickie pokolenia. Projekt adresowany jest wyłącznie do seniorów przebywających w domach opieki.

Celem części warsztatowej jest stworzenie odpowiedniej przestrzeni działania w domach opieki, aby trafić także do tych, którzy mają ograniczone możliwości ruchowe.

Celem części wyjazdowej jest umożliwienie seniorom odwiedzenia nowo otwartych śląskich miejsc kulturalnych, m.in. Muzeum Śląskiego i Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia oraz uczestnictwo w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych.

W ramach projektu przewidziane są następujące zadania:

- α) „Muzykoterapia” (warsztaty w domach opieki wyłonionych na podstawie rekrutacji),
- β) Katowice JazzArt Festival 2016 (udział w koncertach w Centrum Kultury Katowice, NOSPR),
- γ) zwiedzanie siedziby NOSPR i Muzeum Śląskiego,

- δ) udział w koncertach Festiwalu Muzyki Świata Ogrody Dźwięków,
- ε) warsztaty z Asi Miną w domach opieki wyłonionych na podstawie rekrutacji,
- φ) koncert w NOSPR, w Filharmonii Śląskiej, w Operze Śląskiej,
- γ) warsztaty wokalne - wspólne kołędowanie w Galerii Miasta Ogrodów,
- η) koncert kołędowy / spotkanie opłatkowe w sali koncertowej Akademii Muzycznej w Katowicach.

Realizator: Katowice - Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek.

7. **Zespół Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”**

Koncerty dla Mieszkańców Katowic – bezpłatne koncerty organizowane i wykonywane przez Zespół Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”, które odbywają się na terenie Katowic.

Realizator: Zespół Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”.

8. **Miejski Dom Kultury „Bogucice - Zawodzie”**

Kontynuacja zadań na rzecz seniorów:

Dział „Bogucice:

- okolicznościowe spotkania kół seniorów z okazji karnawału, Dnia Kobiet, Dnia Seniora, Dnia Górnika oraz Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia,
- organizacja „Dnia Babci i Dziadka” - wielopokoleniowego spotkania seniorów z dziećmi i młodzieżą prezentującą specjalnie przygotowany program artystyczny dla babć i dziadków,
- organizacja Dni Bogucic - tradycyjnych festynów plenerowych integrujących różne pokolenia mieszkańców Bogucic (w programie koncerty plenerowe, operetka, otwarcie wystawy, turniej Skata i Remika, warsztaty tańca orientalnego),
- organizacja „Urodzin Bogucic” – okolicznościowych występów z okazji rocznicy zanotowania pierwszej wzmianki o dzielnicy Bogucice,
- cotygodniowe spotkania kół seniora (Koło nr 6 Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Klub Seniora „Bogucice”, Koło Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność” KWK Katowice),
- cykl imprez „Barwy Ziemi”, prezentujących kultury całego świata (m.in.: koncerty, wykłady, pokazy, filmy krajoznawcze, degustacja potraw, warsztaty taneczne, językowe i artystyczne),
- warsztaty twórcze dla dorosłych w ramach cyklu „Stacja rękoDZIEŁO”,
- zajęcia komputerowe dla seniorów – cykl warsztatowych cotygodniowych zajęć, sekcja nauki języka angielskiego dla dorosłych i Sekcja Skata Sportowego, organizacja koncertów różnych zespołów muzycznych, organizacja wystaw w ramach cyklu „Pokaż się w Galerii 44a” (malarstwo, grafika, fotografia), Spotkania Koła Miłośników Historii Bogucic.

Dział „Zawodzie”

- spotkania okolicznościowe z okazji: Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Matki i Ojca, Barbórki, Świąt (Bożego Narodzenia czy Wielkiej Nocy),
- spotkania integracyjne organizowane w ramach: Międzynarodowego Dnia Seniora i Dnia Osób Starszych, Dni Zawodzia – najnowsza inicjatywa międzypokoleniowa dla społeczności zawodziankiej integrująca również grupy seniorów, angażująca ich w wiele twórczych działań,
- organizacja działalności sekcyjnej poświęconej seniorom, w tym: cotygodniowych spotkań Klubu Seniora „Zakątek” oraz cotygodniowych zajęć plastycznych dla seniorów, a także cotygodniowych spotkań szachistów i skacistów, prelekcje podróżnicze pn. „Zawodziankie Slajdowsika” angażujące seniorów do podejmowania podróżniczych wyzwań,

- cykl spotkań z zakresu profilaktyki zdrowotnej: „W zdrowym ciele zdrowy duch”,
- cykl warsztatów „Aktywny senior” (uczestnicy poznają różne techniki plastyczne oraz rękodzieło ludowe),
- cykl spotkań „Cafe Zawodzie” angażujących seniorów intelektualnie i edukacyjnie,
- cykl zajęć/warsztatów komputerowych o różnych poziomach zaawansowania zakończonych mini testem umiejętności komputerowych,
- koncerty muzyczne w zakresie różnorodnych nurtów i gatunków muzycznych,
- Salony Muzyczne prof. Tadeusza Trzaskalika,
- koncerty kameralne z cyklu „Operetka wieczorową porą”,
- wernisaże wystaw oraz wystawy organizowane w ramach cykli: „Kobieca Perspektywa” oraz „Imaginacje” w Galerii na Piętrze.

Realizator: Miejski Dom Kultury „Bogucice - Zawodzie”.

9. Miejski Dom Kultury „Południe”

1) Kontynuacja zadań realizowanych na rzecz seniorów:

- Klub Seniora w Kostuchnie – organizacja przez seniorów wycieczek, wyjazdów oraz spotkań integracyjnych, m.in. Dzień Seniora (październik), spotkania świąteczne (grudzień/styczeń), Dzień Kobiet,
- Klub Seniora w Piotrowicach - cotygodniowe spotkania, których celem jest wszechstronna aktywizacja ludzi starszych, w formie organizowanych wycieczek, wyjazdów, spotkań integracyjnych, prelekcji czy wykładów, a ponadto porady prawne i informacje urzędowe,
- Klub Seniora w Murckach - comiesięczne spotkania o charakterze integracyjno-towarzyskim, uwzględniające imprezy okolicznościowe (np. spotkania opłatkowe, andrzejki itd.),
- grupa malarzy intuicyjnych „Pocoidlakogo” - grupa ma formułę otwartą, skupia osoby w różnym wieku, pracujące na różnych poziomach i mające różne oczekiwania wobec malarstwa. Uczestnicy przygotowują ekspozycje zbiorowe, wystawy indywidualne, biorą udział w corocznych plenerach malarskich (m.in. do Pszczyny i Świerklańca). Trzon grupy stanowią kobiety. Wykłady z historii i socjologii sztuki, prowadzone w grupie, pozwalają na bardziej świadome poruszanie się w obszarach współczesnej plastyki. Członkowie grupy wystawiają prace w wystawach indywidualnych, biorą udział w konkursach sztuki nieprofesjonalnej, zdobywają nagrody i wyróżnienia,
- grupa rękodzielnicza „Ażurek” - spotkania członkiń grupy służą wymianie doświadczeń w zakresie rozwijania rękodzielniczych zainteresowań. Przekazywane są również stare regionalne formy rękodzielnicze, co służy zachowaniu tradycyjnych wzorców tkanin i koronek z południa Katowic, organizowane są kiermasze świąteczne i wystawy rękodzieła,
- Kurs Komputerowy dla Seniorów i projekt Komputer dla Seniora - zajęcia są skierowane do seniorów, którzy chcieliby poznać możliwości komputera i w praktyczny sposób je wykorzystywać,
- Klub Kolekcjonera - spotkania dla pasjonatów numizmatyki i nie tylko,
- Klub Brydżowy „Impas” – cotygodniowe spotkania, których uczestnicy to głównie seniorzy. Dwa razy w roku, w kwietniu i listopadzie, odbywają się turnieje świąteczne; cotygodniowe rozgrywki w ramach ligi brydżowej odbywają się w każdy wtorek,
- Kluby skatowe w MDK „Południe” - cykliczne rozgrywki i otwarte turnieje skata,
- spotkania chórów w MDK „Południe” - otwarte spotkania dla wszystkich miłośników śpiewu, zajęcia wokalne w formie prób zespołu, koncerty, wyjazdy integracyjne, udział w przeglądach, konkursach i festiwalach w kraju i zagranicą (chór mieszany "Słowiczek", chór męski "Hejnał", chór kameralny "Fermata"),
- Klub Miłośników Godki i Pieśni Śląskiej - spotkania odbywają się raz w miesiącu gromadząc miłośników pieśni regionalnej,

- gimnastyka dla osób starszych - zajęcia gimnastyczne adresowane do osób z dolegliwościami aparatu ruchowego, ze szczególnym uwzględnieniem kręgosłupa,
- spotkania Grupy Wsparcia w MDK „Południe” - spotkania integracyjne dla seniorów przy współpracy z MOPS Katowice, zajęcia, wycieczki, klub dyskusyjny, imprezy integracyjne,
- poradnictwo prawne dla seniorów - porady socjalne i prawne dla seniorów w trudnej sytuacji materialnej.

2) Wzbogacenie oferty na rzecz seniorów: Wycieczki terenowe nordic walking.

- cel szczegółowy zadania - oferta dla osób starszych, chcących aktywnie spędzić czas na świeżym powietrzu (wycieczki po najbliższej okolicy, w tym na teren parku murckowskiego, obszar rezerwatu i lasu murckowskiego),
- działania: zajęcia przewidują fachową naukę prawidłowej techniki marszu nordic walking, porady przy zakupie sprzętu.

Realizatorzy: Miejski Dom Kultury „Południe” we współpracy z Zarządzeniem Koła Emerytów oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach.

10. Miejski Dom Kultury „Ligota”

Kontynuacja zadań realizowanych na rzecz seniorów:

- Studium Rysunku dla emerytów i studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- zajęcia teatralne w ramach grupy teatralnej dla dorosłych „Reuma”,
- zajęcia ruchowe – Dance Aerobik oraz Aerobik wzmacniający, comiesięczne spotkania Koła Miłośników Śląskiej Pieśni - posiadacze kart „Aktywny Senior” w każdym miesiącu mogą skorzystać ze zniżki 50% przy płatności za udział w zajęciach,
- koncerty z cyklu „Niedziela z muzyką”,
- spektakle teatralne,
- wystawy malarstwa i fotografii,
- spotkania w ramach Koła Dziennikarsko-Literackiego, Grupy Samopomocowej oraz Klubu Dyskusyjnego,
- zajęcia ruchowe Hatha Yoga, Poranne Przebudzenie Taneczne, Zdrowy Kręgosłup.

Realizator: Miejski Dom Kultury „Ligota”.

11. Miejski Dom Kultury „Szopienice - Giszowiec”

Kontynuacja zadań realizowanych na rzecz seniorów:

- działalność klubów seniora: Klub Seniora ZZ Przeróbka, Klub Emerytów i Rencistów NSZZ Solidarność KWK Staszic, Klub Seniora KWK Staszic, Klub Seniora ZZG KWK Staszic, Klub Giszowianek, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Klub Seniora Burowiec, Klub Seniora Szopienice,
- zajęcia z ceramiki,
- Klub Gry w Remika,
- Sekcja Skata "4 Korony”,
- Sekcja Skata Amicus,
- gimnastyka dla seniorów,
- Grupa Janowska - spotkania malarzy nieprofesjonalnych,
- Przegląd Widowisk Obrzędowych - Kalendarz Obrzędowy organizowany wspólnie ze Śląskim Stowarzyszeniem Miłośników Folkloru. W przeglądzie w większości biorą udział grupy obrzędowe skupiające osoby starsze z terenu całego województwa,
- zabawy taneczne klubów seniora i imprezy okolicznościowe - Andrzejki, Babski Comber, karczmy piwne i biesiady, spotkania z Mikołajem, wigilie,
- koncerty muzyki poważnej i rozrywkowej wg bieżących propozycji,
- plener malarski Grupy Janowskiej w Nikiszowcu oraz zaproszonych artystów,

- Dzień Babci i Dziadka z udziałem seniorów oraz uczniów szopienickich szkół,
- wycieczki turystyczne oraz pielgrzymki do miejsc kultu religijnego - wg bieżących planów,
- cykle prelekcji tematycznych dotyczących m.in. zdrowia, odżywiania, a także wykładów z historii Śląska oraz historycznego Giszowca w Izbie Śląskiej.

Realizatorzy: Miejski Dom Kultury „Szopienice - Giszowiec” we współpracy z Muzeum Historii Katowic oraz Śląskim Stowarzyszeniem Miłośników Folkloru.

12. Miejski Dom Kultury „Koszutka”

Kontynuacja zadań realizowanych na rzecz seniorów:

- Salon Artystyczny – cykl spotkań z twórcami kultury, nauki i sztuki,
- Klub Podróżnika – cykl spotkań z podróżnikami połączone z pokazem zdjęć i slajdów ze zbiorów zaproszonych gości,
- Podróże ze sztuką – cykl spotkań z podróżnikiem, historykiem sztuki, pasjonatką turystyki kulturowej,
- Spotkania z muzyką – prelekcje na temat wybitnych kompozytorów połączone ze słuchaniem dzieł mistrzów,
- koncerty niedzielne „Muzyka moja miłość” w wykonaniu artystów muzyków,
- W obiektywie – cykl spotkań z kulturą różnych regionów Polski i świata,
- wieczory muzyczne – cykl koncertów muzyki klasycznej i rozrywkowej,
- Cztery Pory Roku – spotkania taneczno-integracyjne,
- Turnieje Brydża Sportowego – rozgrywki brydżowe,
- poranna gimnastyka dla seniorów – ćwiczenia poprawiające kondycję dostosowane do wieku uczestników,
- Grupa malarska „FILAR” – warsztaty malarstwa olejnego.

Realizatorzy: Miejski Dom Kultury „Koszutka” we współpracy z Instytucją Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”.

Rozdział IV. Udział Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w działaniach na rzecz seniorów.

Oferta Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Katowicach skierowana do seniorów - uczestników programu „Aktywni Seniorzy”.

Adresatami programu są seniorzy – mieszkańcy miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia. Udział MOSiR w programie polega na udzieleniu uczestnikom 50% ulgi na zakup biletów wstępu na miejskie obiekty sportowe objęte programem (lodowiska, kąpieliska, siłownie, korty tenisowe). Głównym celem realizowanego zadania jest poprawa kondycji fizycznej i zwiększenie aktywności fizycznej seniorów poprzez zwiększenie dostępności istniejących obiektów sportowych dla osób starszych.

Realizatorzy:

Podlesie:

Ośrodek Sportowy „Podlesianka” - 50% zniżki na korzystanie z kortów tenisowych

ul. Sołtysia 25

40-748 Katowice

Ligota

ORW „Zadole” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni oraz kortów tenisowych

ul. Wczasowa 8
40-694 Katowice

Brynów

ORW „Rolna” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni oraz basenu

ul. Nasypowa 65
40-551 Katowice

Zalęże

ORW „Bugla” - 50% zniżki na korzystanie z basenu

ul. Żeliwna 26d
40-599 Katowice

Śródmieście

Sala Gimnastyczna „Spodek” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni

Al. Korfantego 35
40-005 Katowice

Lodowisko „Spodek” - 50% zniżki na korzystanie z lodowiska

Al. Korfantego 35
40-005 Katowice

Wielowiec - Józefowiec

Hala Sportowa Józefowska - 50% zniżki na korzystanie z siłowni

ul. Józefowska 40
40-144 Katowice

OS „Kolejarz” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni

ul. Alfreda 1
40-152 Katowice

Zawodzie

OS „Słowian” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni oraz kortów tenisowych

ul. 1 Maja 99
40-235 Katowice

Dąbrówka Mała

OS „Hetman” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni oraz kortów tenisowych

ul. Siwka 2
40-306 Katowice

Szopienice

OS „Szopienice” - 50% zniżki na korzystanie z siłowni

ul. 11 Listopada 16
40-387 Katowice

Janów Nikiszowiec

Lodowisko „Jantor” - 50% zniżki na korzystanie z lodowiska

ul. Nałkowskiej 11
40-425 Katowice

Oferta MOSiR w Katowicach skierowana dla seniorów - uczestników programu „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”.

Celem realizowanego zadania jest zwiększenie dostępności do obiektów sportowych dla dziadków/babć i wnuków w rodzinach zastępczych, wielodzietnych i ubogich.

Babcie i Dziadkowie będący uczestnikami ww. Programu mogą skorzystać z bezpłatnych wejść na kąpieliska i lodowiska miejskie z wnukami do lat 7 włącznie. Wnuczęta powyżej 7 roku życia ponoszą odpłatność w cenie biletu ulgowego. W okresie zimowym można korzystać z lodowiska „Spodek” i „Jantor” oraz z lodowiska sezonowego, natomiast w okresie letnim z kąpielisk objętych ww. programem.

Załęże

ORW „Bugla” - babcie i dziadkowie oraz wnuczęta do lat 7 włącznie - nieodpłatnie
- wnuczęta powyżej 7 lat - cena biletu ulgowego

ul. Żeliwna 26d
40-599 Katowice

Brynów

ORW „Rolna” - babcie i dziadkowie oraz wnuczęta do lat 7 włącznie - nieodpłatnie
- wnuczęta powyżej 7 lat - cena biletu ulgowego

ul. Nasykowa 65
40-551 Katowice

Janów Nikiszowiec

Lodowisko „Jantor” - babcie i dziadkowie oraz wnuczęta do lat 7 włącznie - nieodpłatnie
- wnuczęta powyżej 7 lat - cena biletu ulgowego

ul. Nałkowskiej 11
40-425 Katowice

Rozdział V. Udział Uniwersytetów III Wieku.

Na terenie miasta Katowice działają uniwersytety III wieku. Są to m.in. :

- Uniwersytet III Wieku przy Uniwersytecie Śląskim,
- Uniwersytet III Wieku przy Śląskim Uniwersytecie Medycznym,
- Uniwersytet III Wieku przy Uniwersytecie Ekonomicznym,
- Uniwersytet III Wieku przy Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka,
- Uniwersytet III Wieku przy Górnośląskiej Wyższej Szkole Handlowej im. Wojciecha Korfańskiego.

Sluchacze Uniwersytetów III Wieku mają możliwość poszerzania wiedzy ogólnej z zakresu historii, ekonomii, filozofii, medycyny, psychologii, literatury, mogą uczyć się języków obcych, obsługi komputera.

Uczestniczą w zajęciach ruchowych, w organizowanych wycieczkach krajoznawczych, poznając bliższe i dalsze okolice, a także w spotkaniach okolicznościowych. Zajęcia w UTW pozwalają na rozwój osób starszych, a także przeciwdziałają ich samotności.

Rozdział VI. Źródła finansowania programu.

Realizacja zadań wynikających z programu będzie finansowana z budżetu miasta Katowice do wysokości środków finansowych zaplanowanych na ten cel w danym roku budżetowym.

Finansowanie programu w roku 2016 przedstawia się następująco:

Jednostka	Zadanie *	Kwota w 2016r.
Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi	„Integracja i aktywizacja osób starszych, w tym kombatantów i osób represjonowanych”	270 768,00 zł. (w tym kwota 85 000,00 zł. przeznaczona na nowe działania w ramach otwartego konkursu ofert)
Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach we współpracy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą	Profilaktyka i promocja zdrowia dla osób starszych w ramach „Programu profilaktyki i promocji zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014 - 2020”	133 800,00 zł.
Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach we współpracy z Domem Pomocy Społecznej „Senior Residence”, Katowice, ul. Pijarska 4	„Prowadzenie domów pomocy społecznej” Prowadzenie DPS dla osób w podeszłym wieku – szczególnie chorych na demencję starczą i chorobę Alzheimera	1 725 454,00 zł.
Dom Pomocy Społecznej „Przystań”, Katowice, ul. Adamskiego 22	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych	4 012 376,00 zł.
Dom Pomocy Społecznej „Zacisze”, Katowice ul. Traktorzystów 42	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku	4 026 150,00 zł.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Katowice ul. Jagiellońska 17	Program grupa wsparcia „Radość Życia – Wszystko Mogę”, usługi opiekuńcze, usługi w Dziennych Domach Pomocy Społecznej, usługi w mieszkaniach chronionych, opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innej gminy, usługi w Rodzinnym Domu Pomocy Społecznej	21 958 869,00 zł. + świadczenia finansowe w celu zaspokojenia codziennych potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
Wydział Edukacji Urzędu Miasta w Katowicach	Dotacja dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z przeznaczeniem na edukację ustawiczną osób starszych – działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku	30 000,00 zł.

Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta w Katowicach	Działania skierowane do seniorów miasta Katowice	Realizacja działań na rzecz seniorów przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji odbywać się będzie w ramach działalności bieżącej (8 496,50 zł – ubytki dochodów w 2015 r. w ramach realizacji Programu „Aktywni Seniorzy”).
Wydział Kultury Urzędu Miasta w Katowicach	Działania skierowane do seniorów miasta Katowice	Realizacja działań na rzecz seniorów przez instytucje kultury odbywać się będzie w ramach przyznanych instytucjom kultury dotacji na działalność bieżącą.
Ogółem:		32 157 417,00 zł.

* Zadania ujęte w Miejskim Programie „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 – 2021 są kontynuacją dotychczasowych działań na rzecz seniorów – mieszkańców miasta Katowice.

Rozdział VII. Realizatorzy Programu.

Realizatorem programu jest miasto Katowice, w tym między innymi:

1. komórki organizacyjne Miasta Katowice,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach,
3. instytucje kultury miasta Katowice,
4. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach,
5. Rada Seniorów miasta Katowice,
6. Domy Pomocy Społecznej,
7. Dzielne Domy Pomocy Społecznej,
8. Uniwersytety III Wieku,
9. organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz seniorów.

Rozdział VIII. Sprawozdawczość z realizacji Programu.

1. Prezydent Miasta Katowice wraz z realizatorami Programu będzie składał roczne sprawozdania z wykonania Programu Radzie Miasta Katowice w terminie do 30 kwietnia następnego roku.
2. Sprawozdanie z wykonania Programu będzie podlegało rocznej ocenie przez Radę Seniorów miasta Katowice.
3. Sprawozdanie powinno zawierać opis przebiegu realizacji zadań ujętych w Programie oraz ocenę jego efektywności, w szczególności poprzez analizę następujących wskaźników:
 - 1) liczba działających klubów seniora w mieście Katowice, liczba miejsc w klubach seniora, liczba uczestników klubów seniora,
 - 2) liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia np. z Domów Pomocy Społecznej, Rodzinnych Domów Pomocy Społecznej, Dziennych Domów Pomocy Społecznej, mieszkań chronionych,
 - 3) liczba wydanych kart programu „Aktywni Seniorzy”,
 - 4) liczba realizowanych projektów dla seniorów przez organizacje pozarządowe,
 - 5) liczba osób biorących udział w zajęciach sportowych dla seniorów,

- 6) liczba osób korzystających z programów profilaktycznych,
- 7) liczba osób, które skorzystały z oferty edukacyjnej,
- 8) liczba zajęć, imprez, wydarzeń kulturalnych, w których biorą udział seniorzy,
- 9) liczba seniorów uczestniczących w poszczególnych propozycjach kulturalnych,
- 10) liczba uczestników Uniwersytetów Trzeciego Wieku w danym roku.

Podsumowanie

Rada Miasta Katowice przyjmując Miejski Program „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016 - 2021” deklaruje wsparcie seniorom – mieszkańcom naszego miasta poprzez zapewnienie im możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia.